

گفت که بی اجرت می شود.

آقای سید حسین - این هیئت که از ملت در پای این عمارت اجتماع دارند همان اشخاصی هستند که از زمان رفتن حضرت عبدالعظیم از برای تأسیس این مجلس زحمت کشیده اند و همراهی نموده اند. آنچه را هم ما داریم تمام از این اجتماعات است کمال شکر را هم از آنها داریم ولی حالا باید استدعا کنیم که تاکنون این اجتماعات لازم بود حالا چند روز نماز عید بدهید که بانجام کارها بپردازیم بهمان ترتیبی که میل شما است این خواهش هم نه از برای آن است که شما اجتماع نکنید بلکه مقصود این است که در این عمارت اسباب افتشاش حواس و کلام فراهم شود.

آقای قی زاده - مکرر عرض کرده ام اینکه اغلب مطالب در این مجلس منجر به جایی نمی شود بواسطه دو مطلب است یکی نبودن مجازات و یکی معین نبودن حدود و مآهروقت گفتگویی می شود بنای بیعت را میگذاریم و حال آنکه باید برای آنها که از حدود خود تجاوز میکنند مجازات معین شود یعنی اولاً حدود معین شود و بعد مجازات را معین نماییم که هر کس از آن حدود تجاوز نمود مجازات برسد در همین مسئله اجتماع موکلین ما در این عمارت بعضی اوقات آنها مظلوم واقع شده اند و بعضی اوقات ما و این نیست مگر بواسطه معین نبودن حدود و مجازات پس تکلیف مجلس است که این مسئله را بیک قانونی منجر نماید و آن این است کلیه هیچ اجماعی ضرر ندارد فقط سه چیز نباید بشود یکی هنگامه و غوغا در این عمارت وقت افتتاح مجلس که حواس مجلسیان را مغشال نکنند یکی اینکه در امور داخلی مجلس دخالت نکنند و در سایر ممالک هم قانوناً معمول است هیچکس حق مداخله در امور داخلی مجلس ندارد یکی دیگر اینکه در امور عامه حق دارند مداخله نمایند ولی نه بطور سخت گیری که جلوگیری از وکلا نمایند زیرا که این جمعیت یک جزء از اهالی تمام این مملکت است و این یک جزء نمیتواند باین طور جلوگیری از پارلمنت یک مملکت نماید حق دارند عقاید خود را اظهار و اظهار نمایند اما بواسطه لوابح نه بطور سخت گیری پس هر کس از این حدود سه گانه تجاوز کرد باید مجازات داده شود.

آقای شیخ حسین - جناب رئیس مکرر گفتند باید استعفا بدهم و امروز هم استعفا دادند و این استعفا بی چه نیست سبب و معرک دارد باید معلوم کرد و بنده تشکیل دهنده این است در مجلسی که رئیس ندارند نشینم همچنین سایرین.

وکیل التجار - امروز موقع این گفتگو و این کار نیست که تمام ولایات تعطیل کرده و احتمال بروز افتشاش و فساد می رود امروز باید این ریاست را کنار گذاشت و باصلاح این کار مهم مشغول شویم و گمان این است که نباید از جناب رئیس این استعفا قبول شود تا اینکه مسئله اصلاح تعطیل و افتشاش ولایات بگذرد.

آقای سید حسین - آیا به بنیت بعضی استعفا دادن باید قبول کرد یا این که باید درصدد تحقیق علت استعفا برآمد.

صدیق حضرت - استعفا بر دو قسم است یکی استعفا از عضویت مجلس است و یکی استعفا

از مشاغل اما استعفا از عضویت آنرا نه قبول و نه رد میکنند. و ده یازده روز مهلت داده میشود شاید آن شخص پشیمان شده استعفا خود را پس بگیرد ولی در باب استعفا شغلی فوراً باید او را قبول کرد و حالا که جناب رئیس استعفا از شغل ریاست داده اند باید تا رئیس معین نشود از این مجلس بیرون نرویم.

آقای قی زاده - خوب است این مسئله استعفا را بگذارد باید گویا این استعفا جناب رئیس مقید است باید رسیدگی نمایم اگر علت دارد و آن علت را رفع کردیم باز هم آنوقت استعفا دادند که هیچ باید قبول نمود و درصدد انتصاب رئیس جدید برآئیم والا اگر بطور مطلق است آنهم معلوم شود.

آقای میرزا محسن - پس خوب است برویم بآن اطلاق دیگر و از جناب رئیس استفسار شود که اگر استعفا ایشان علت دارد و مقید است معلوم شود شاید رفع آن علت را نمایم والا اگر بطور مطلق است که هیچ باید قبول شود. (و در این موقع مجلس رسمی علنی منقضی شده عیوم و کلا رفتند باطلاق دیگر برای تحقیق علت استعفا ریاست).

مذاکرات روز یکشنبه ۶ دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه ۱۲ آقا سید محمدتقی فرائت کردند.

آقای شیخ ابراهیم - یازده روز است تجار زنجان در تلگرافخانه متعین هستند و کرا را برای خود را رسانده اند تا حال چه تمرفایده مترتب شده جز اینکه این بیچاره ها تا حال پنجاه هزار تومان متضرر شده اند.

حاج محمد اسمعیل آقا - در اینخصوص بجهت بنده هم امروز چند مکتوب رسیده که خیلی خسارت کشیده اند از طرف مجلس مقدس اقدامات صحیح به عمل آید.

رئیس - در روز خود آقا میرزا ابراهیم اظهار داشتند که اقدامات شده ولی طرف از آمدن تقاعد دارد باید بقوه جبری و بتدابیر عملی رفع نمود.

آقای میرزا ابراهیم - چرا اقدامات می شود مثل اینکه از طرف وزارت جنگ یک نفر احضار می شود آن هم حق الهت هزار تومان می دهد و از دمیت بیچاره می گیرد دهم دیگر احضار میشود هزار تومان میدهد این دهم ده هزار تومان از رهت بیچاره می گیرد.

حاج محمد اسمعیل آقا - چطور میشود وزارت جنگ از عهد احضار یک نفر خود بر نباید و تمام را به مسامحه می گذرانند این شخص نوکر نظامی است که مدتی است خواسته شده و حاضر نشده.

آقای میرزا فضلعلی آقا - هر روز وزارت می آیند و از بلوی و دشواری خلق تشکی میکنند ولی رفع تشکبات مردم هیچ بخاطر آنها خطور نمیکند فقط همین قدر میخواهند که مردم ساکت شوند شیرازها با این اقدامات و این میجانه ها هنوز دفع تمایشان نشده هنوز قوام حرکت نکرده در این صورت تجار زنجان هم باید مجبور شوند با هوب

کردن تعلیماتند میکنند چهارمین آهوب را بکنند اخراج اخصاف دور است بکمال ان خلق توجهی نشود وزارت عدلیه شکایت میکند از هیجان مردم ولی تا حال هیچ کاری صورت نداده همین طور وزارت جنگ.

سیدالحکما - امروز یک کافه از وزیر جنگ آمده بی مهر یک کافه هم از وزارت تجارت آمده آنهم بی مهر شش کافه از وزارت عدلیه آمده علاوه از پنجاه کافه با دو صورت تلکراف از وزارت داخله آمده به بنیت اینها چه قدر تفاوت دارد.

آقای سید حسن قی زاده - یک روزی اینجا مسائل چندی تراکم کرده و بالاخره چند روز کار مجلس را مغشال گذاشته تا اینکه باند از اصلاح شد حالا هم مثل آنروز شده نباید گذارد کار منجر باشکال شود و تجارت یک بار همه در تلکراف خانه متعین شوند مسلم است این ترتیب باعث ضرر خواهد شد حال نمیدانم چه موجب گردیده که رئیس موز کانچی باقی میشود حاجی آقا محسن از آمدن تکامل میوزد قوام الملک تسامع میکنند در آن صورت مجلس نباید معین طور منتظر بنشیند باید بتکلیف خود عمل کند.

رئیس - بشیرازی ها جواب مساعد داده شد و اما آنچه بوزارت داخله اظهار میشود جواب مساعد داده میشود ولی سایر وزارت خانها بشامع میگذرانند و همراهی ندارند.

حاجی محمد اسمعیل آقا - بنده اطلاع دارم ملک یک بیچاره را وزارت جنگ ضبط نموده و بواسطه زبانی آن شخص متظلم شده و تا کنون هیچ جواب داده نشده و نمیدهند امروز بنا بود آن اشخاص بیایند بمجلس متظلم شوند.

آقا میرزا محسن - بنده اطلاع دارم فوج کمره و کرا را از مواجب دادند و کتابچه را بهر آحاد افواج رسانیده ولی فردا رفتند از هر کدام یک تومان باسم وزارت جنگ پس گرفتند پس فردای آن رفتند شش هزار باسم دیگر روز دیگر دو هزار و سه شاهی باسم اجودان گرفتند با این وضع سرباز خدمت نخواهد کرد.

وکیل التجار - باید قسمی نمود که اشخاصی که عصمت مملکت در دست آنها است خرید و فروش نشوند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - تازه لشکر فروشی هنوز بسته نشده و فروش سابق باقی است.

وکیل الرعایا - آیا مجلس راضی میشود برضایت یک نفر یک مملکت بر باد برد و از طرف مجلس اقدام صحیح نمیشود که زود تر عزل او را بخواهند.

حاجی محمد اسمعیل آقا - من میتوانم ثابت کنم مملکت بیچاره را ضبط نموده همین است که مردم به تنگ آمده اند.

آقای سید حسن قی زاده - در عزل وزراء مراقت نصف و کلا کافی است و میتوانند عزل او را بخواهند ولی در مورد وزارت جنگ نمیدانم چه باعث شده در صورتیکه تمام و کلا از حرکات او بی رضایت هستند و متفقند چرا عزل او خواسته نمیشود.

آقای میرزا محمود اصفهانی - از برای سه نوج لباس تمام نموده اند دستی نه تومان بنده حاضر هستم که همان لباس را دستی سه تومان تمام کنم.

آقای حسین - میب در این است در هر موفی که در خصوص وزرا گفتگو میشود میگویند **انشاءالله** فردا رای گرفته میشود مثل وزارت امور خارجه که بهمان حال مانده و باید تکلیف وزارت جنگ معلوم شود اگر لازم است که عزل او خواسته شود باید امروز خواسته شود.

حاج محمد اسمعیل آقا - بهتر این است که تمام مطالبی که امروز مذاکره شد اخطار شود بیايند حضوراً جواب شافی بدهند هر گاه جواب صحیح داده شد فی الحال از احوال او خواسته میشود.

رئیس - بهتر همین است که اخطار شود بعد از آن مجلس بشکلیف خود عمل کند (قرار شد از طرف مجلس یوزارت جنگ نوشته شود که مظفر الدوله از زنجان جدا احضار شود و بجهة مطالبی هم که در مجلس عنوان شد حاضر گردد).

آقای حسین - باین تلکرافات و مکتوبات در خصوص فروش رعیت ایران از اوضاع الدوله چیزی معلوم شد یا خیر؟

حاج علی - در برابر یوزن مجلسی فراهم کرده بودند و پولی بجهة بانک ملی تهیه دیده بودند شخصی را که باعث وبانی این مجلس بود به اسلامبول خواسته بود و صدمه زده بود که چرا بی اطلاع من این اقدام را کرده اند یک کتابچه هم از کارهای ارفع الدوله نوشته اند موجود است.

آقای حسین - تمام مذاکرات که در این مجلس در باب وزراء میشود تمام به سامه میگردد.

حاج محمد اسمعیل آقا - باید و وزیران مذاکرات این ایام مجلس را عطف بمسابق ندانند باید بدانند که اگر مخالف با مشروطیت رفتار کنند مجلس دست نفوذه کشید.

آقای حسین - در باب وزارتخانه ها گفتگو شد یک تلکرافاتی از ناهود رسیده میگویند سالار الدوله باقی است ظهور شد سابق براین وقتی که بنا میشد بدو تلکراف او را حرکت میدادند ولی حالا نمیتوانند این ایام جمعی از سوارها را برداشته رفته هفتاد هزار تومان از رعیت بیچاره نهاده گرفته است.

حاج محمد اسمعیل آقا - بیش از آنکه در نظر ماست از طرف دولت در این خصوص مجدانه اقدام شده و میشود.

وکیل التجار - اگر یوزارت خارجه چیزی نوشته میشود خوب است در باب عمل تذکره و امتیاز نامها هم تا یکد شود که سابقاً خواسته شده و فلاندر کمیسیون مالی لازم است مسئله ارفع الدوله هم نوشته شود که جمعی شکایت میکنند احضار او لازم است پس از آن آمدن کاملاً استعطاق خواهد شد.

آقا میرزا محمود خوالساری - ۲ نفر بجهة عمل مالیه معین شدند میخواهیم بدانیم آن انجمن دایر است و وزیر مالیه آمده است یا خیر.

رئیس - این چندروزه خودتان میدانید که چه نوع گرفتاریها پیش آمده انشاءالله در همین چند روزه اقدام خواهد شد.

آقا سید علینقی - نظامنامه اساسی چه طور شد؟

آقای سید محمد تقی - امروز یک قدری آقایان نقضی داشتند و باین واسطه تعطیل شد.

وکیل التجار - شاید این مقام آقایان خدا

نخواست بطول بیانجامد آنوقت تولید زحمت میشود می بینید همه جا تعطیل کرده اند.

رئیس - میدانید که تیر بد نظر وقت باید بشرد و تا امروز هم تمام نشده.

آقای شیخ حسین شهیدی - این آقایان همان اشغالی بودند که میگفتند تبریز، رشت، زنجان بهم خورده حالا چه طور شد که میگویند سه دفعه باید قرائت شود اگر مقصود از این اصلاح تغییری است که منافی با شرع باشد محال است بشود اگر مقصود تطبیق با قوانین شرع است بهتر از این تصحیح و تنقیح نمیشود گفته شد (اکثر عنوان نمودند که از این کلام چنین مستفاد میشود که خدای نخواست ما تمام بی دین هستیم که راضی باین ترتیب شویم).

آقای سید حسن قتی زاده - مجلس ملی بجهة تاسیس قوانین است و قانون ما همان قانون اسلام است اینکه میگویند قانون با ضمايم و قواعد اجرائیه و حرفیه است هر کسی حق دارد در قوانین نظری نماید این جای اجاز اظهار تقدس نیست آنگاه باید بدقت شود هر گاه از یک نفر رأیی که مخالف با قانون شرع است ظاهر شد آنوقت باید بر سرش شونده قبل از وقت.

(در این موقع شروع بقرائت نظامنامه وزارت داخله شد پس از قرائت قسمتی از آن، رئیس و سایر وکلای اطاق دیگر برای تنفس رفته پس از فی الجمله مکتب هودت با طاق رسمی نمودند و مجدداً شروع بقرائت نظامنامه وزارت داخله شد)

آقای سید محمد تقی - در یوز لایحه از طرف طایفه نجیبیه زرد شنبه بمجلس مقدس آمده معلوم میشود بعضی از مفسدین با نفاق یاره شهبان این طایفه نجیبیه را بیچاره آورده اند البته باید رفع شبهه از آنها بشود سواد لایحه.

۶ ربیع الاخری ۱۳۲۵

پناهت تکریم و تعظیم و قدسیت بمرض حضور مبارک سروران ملک و ملت زود باید کانستم و نکبت امید سوی بیچارگان و دستگیر افتادگان امانا و کلاهی ملت ارکان و اعضاء مجلس مقدس شورای ملی حفظهم الله تعالی میسرانیم اگر چه دیروز خلاصه استدعا و رجاء خود را بتوسط نماینده محترم، ان مرض رسانیده مترصد جواب امیدوارانه بودیم لکن افسوس که از بدبختی این بیچارگان مجلس خاص بوده و بکار عام نپرداخته اند و نرسیدن جواب بیشتر اسباب یاس و حرمان این ناتوانان دیده بر راه شده لهذا به مصداق

نومید دلیر باشد و چیره زبان

و بمقاد

پیش که بر آورد ز دست فریاد

هم پیش تو از دست تومی خواهم داد

همانا نخست التماس و درخواست فدویان بر آنست که عرض حال این ناچاران در انجمن عام قرائت گردد تا شاید از توجه خاص و عام رحمی بحال این بیچارگان که سالیان دراز دچار هزاران گونه سختی و بدبختی و هر آن مترصد روز دادرسی بوده ایم شود.

دویم بموجب عریضه روز قبل عرض و درخواست فدویان بر آنست که آبادر نظامنامه اساسی که مجلس مشروطیت و مساوات است رعایت و حفظ حقوق این گروه بمساوات شده پناه گرفته که زهی داد گیری و رعیت پروری و کمال سیاسگرایی را داریم پس درین صورت در جواب عریضه اطمینان دهید تا آسوده مشغول امر فقر و رعیتی و بیچارگی خود باشیم و هر گاه تفاوتی در بین نهاده شده جهت

رامین فرمائید چرا و در آن صورت تکلیف فدویان چه خواهد بود ماندن و یا کمال جلاوت و جرئت راضی شدن باینکه جان و مال و ناموسمان بموجب سندی که دست اشرار میافتد تباه و خاندان بر باد و ننگ بی غیرتیمان تالاب باقی ماند و با محفل ترفیه مانند دولت اسپانیول یکباره حکم بتبعید از وطن عزیز ما لوف خواهند داد آیا کسی که در پناه اسلام آمد سزایش بدبختی و پریشان روزگاری و بیچارگی و همدار جان و مال و ناموس خواهد بود و حاشا! امروز که ملت و دولت اسلام متحد گردیده بقدری که فلان دولت مستبد یا مشروطه خارجه حفظ ادنی رعیت خود مینماید و برای قتل یکنفر دولت را بنف مجبور بادی فلان مبلغ معتنا میسازد نمیتواند لا محاله حفظ حقوق قدیمه رعیت مظلوم را در داخله بنمایند تا چه رسد بخارجه آنا بر ذمه دولت و ملت اسلام کدام مقدم است حفظ جان و مال و حقوق مظلومین یا ظالمین.

اگر مارا ظالم میدانید از زمان اضلال تا کنون هزار و دویست و پنجاه و شش سال میکرد چه شقاوت و خیانتی از این ملت دیده شده و اگر مظلومیم چرا نباید حفظ فرمائید.

ایا کلمه مقدس مساوات برای عموم رعایای یک مملکت است یا مختصی در خارجه از حفظ و مساوات حقوق انسان گذشته برای حفظ حقوق دواب ترتیبات داده و بیمارخانه های مخصوص برای آنها ساخته اند آیا بیچاره ملل خارجه در تحت لوای اسلام از جانور هم کمتر هستند حاشا امید ما بیچارگان بر آن بود مهاجرین ما که با آن همه آسایش و راحتی که در تحت عدالت دولت بهیه انگلیس دارند و امروز از هر حیث سر آمد ملل متبوعه آن دولت شده و ایرانی بودن خود افتخار مینمایند بامیدواری قانون مساوات پس از ۱۲۵۶ سال هجرت پیرزوم خود باز کردند و خدمتانی که بدولت خارجه مینماید نسبت بدولت و ملت ایران بمرض شهود آید نتیجه بکسی بعشید و کو باباید از بقیه استقبال و پذیرائی نمایند ای بابیان رکن مساوات از درماندگان مواصات نمائید و در حالیکه هزاران چشم امید دارند بتوفیدی از در مرانید زیاده جسارت نمیشود و داد و نفاقیکه از صدمات ۱۳۵۶ ساله بر برد بر اعضاء و احشاه این گروه جای گرفته شرحش باین مختصر نکتجه ما ناستم دیده و بیچاره ایم و از درد داد خواهی آمده ایم استدعاست جواب این عریضه را بهر قدم شایکان مقام منیع عدالت و مساوات است بتوسط نماینده این ملت عنایت فرمائید تا یکمرتبه آسوده و یا بکلی فرسوده شویم التماس فدویان داد خواه زردشتیان.

آقای سید محمد تقی - آیا چنین مذاکره در مجلس شده (جمعی گفتند ایذا)

آقای سید محمد تقی - باید این مفسدین و محرکین را معلوم نمود و بهجازات رساند.

وکیل التجار مثل خارجه هر کدام در جواب ملت ایران زندگانی میکنند میدانند که جان و مال آنها بموجب قانون اسلام محفوظ است **امام جمعه خوئی** - بی غیر مادره اروسه سال قبل سفارش اینها را بما کرده و فرموده اند خدا لعنت کند کسی را که باهل ذمه اذیت کند کسانی

که این گونه حرکتها را شهرت می دهند گرضی جز قساد ندارند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - زمان استرداد يك سلطان بآنها اطمینان میداد حالا تمام افراد ملت بآنها اطمینان میدهند و وظیفه خود میداند که پرادران وطنی خود را حفظ کنند.

آقای سید محمد تقی - من خیلی متعجب میگردم از این طایفه نخبه که چرا این سوء ظن را برده اند (جواب داده شد که بواسطه القاء شبهات است)

ارباب جمعی - اطمینان آنها به من حاصل خواهد شد همینطور که آقای امام جمعه خوئی تقریر فرمودند در جواب آنها نوشته شود.

(قرار براین شد که بهین ترتیب از طرف مجلس جواب نوشته شود)

رئیس - جناب مستشارالدوله در کسب و چه کرده اند؟

مستشارالدوله - در خصوص نظامنامه انجمن های ایالتی جناب مستشم السلطنه آوردند در چندجا مختصر نظر شده یعنی توضیحات شده اگر صلاح است خواننده شود

(در این موقع چند ماده از نظامنامه انجمن های ایالتی خوانده شد و بعضی توضیحات داده شد)

آقای سید حسن قلی زاده - يك مطلب لازمی است که باید عرض شود و آن در خصوص احضار وکلای ولایات است باین ترتیب اگر يك نفر از آنها تا يكسال یا دو سال دیگر نباید باید این وکلا بهین ترتیب تا چند سال در اینجا حبس شوند یا آن قانون را تغییر دهند یا از وزارت داخله خواسته شود که مجبلا آنها را حرکت بدهند.

رئیس - خوب است اول حمل را اول دوسال قرار بدهیم.

صدیق حضرت - در این ترتیب ایراد دادم باید اول سال وقتی مین شود که منافی باوقت رعیت نباشد اول حمل وقت کار رعیت است باید وقتی باشد که آنها کار نداشته باشند.

رئیس - اینکه گفتیم اول حمل بی جهت نبود چون در مالک دیگر مجلسشان از اول قوس است تا آخر حوت که این چهارماه وقت کار ایشان است برای ترتیب بودجه ماله که اول سال بوده حاضر باشد حال امسال چون کارهای فوق العاده داشتیم این طوط بود به ما از اول حمل وقت بیکاری است و موقع انتخاب بهتر از این نخواهد بود.

مذاکرات سه شنبه ۸ ربیع الثانی

مجلس شورای ملی

خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۶ آقا سید محمد تقی قرائت کردند.

آقای سید محمد تقی - وکلای محترم شیراز را بموم و کلاه از قرار ذیل معرفی کردند و عموماً مقدم ایشان را تبریک و تهنیت گفتند

آقای آقا سید محمد جعفر وکیل سلسله علماء آقا شیخ یوسف وکیل طلاب.

نقّه الاسلام وکیل تجار حاجی محمد طیفخان وکیل اصناف.

فخر السادات وکیل ملاکین.

وکیل التجار - فعلاً که وکلای غیر از جنود دارند خوبست بعد از ختم مجلس ایشان با چند نفر

دیگر بیرون میروند و خود را اطمینان میدهند که آنها آسوده باشند و اندکی تنگنایند و در هر موقع از طرف مجلس کمال مراقبت مری خواهند شد.

(اگر گفته بسیر خوب است)

آقای میرزا ظاهر - خوبست از خود آقایان وکلای شیراز استفسار شود که این اقدام را خواهند نمود یا نه.

آقای سید محمد تقی - معلومست و ظاهراً يك لایحه وکلا ولایات است که در وضع انتظارات کمال محطدیت را بنماید.

آقای تجار - خوبست از طرف مجلس مقدس جواب لایحه قیادی ها نوشته شود که چه مدت لازم می شود و میگوید تا آنها هم مطمئن شوند (قرائن توقع خروج بفرات نظامنامه و وکلا وقت داده شد)

آقای سید حسین - خوب است انجمن تشکیل شود از جهت تعیین تکلیف حکم گذر این موقع که نظامنامه انتظارات ایالتی به منتهی رسید اینهم تمام شود و دیگر تر فرستاده شود.

آقای میرزا محمد حسن - با مستقیم السلطنه مذاکره شده که فصولی که راجع بشکلیف حکم است خلاصه کنند و او را همین ایام تمام کرده بفرستند.

وکیل التجار - خوبست برای کسب و ماله قرار خود که سواي ایام جمعه هم روزه دایر باشد و اعضاء بکار مشغول شوند که وقت نمیکند مطلب دیگری لازم است این نکته اسج معلوم است بنده معنی خود این اظهار را نمیکند و گنن دوام اگر دو سه دوره هم مشغول خدمت باشم اظهار نمیکنم ولی نسبت به بعضی هالین فکله لازم است رعایت خود خوبست در حال ماله سریم اقدام شود و در ضمن هم ترتیب حقوق وکلا داده شود.

آقای میرزا محمود خوانساری - عهده بنده بر اینست که باینگونه مطالب در کسب و کسب و گفتگو شود بهتر است.

آقای سید حسین - چه میدانید که حصول آبادی و وجود امنیت بسته بهو چیز است بنگی تضییع عمل ماله دیگر ترتیب اداره قشون در حال ششماه است از باب عمل ماله اقدام صحیحی نشده و باب وزارت جنگ هم پررور قرار شد از طرف مجلس اظهار شود که بیایند حضوراً جواب بدهند ندیدم اظهار شده بانه.

ملاحسن و آرت - شایع ایرادی بوزارت جنگ دارید چه معوال میخواهید بکنید؟

آقای سید حسین - میخواهم بدانم این مشاهده از قشون ایران کجاست و تا کتون کارهای خود چه اقدامی کرده اند.

نقّه السلطنه - منتظر تکلیف از طرف مجلس هستند که بایشان برسد.

آقای سید حسین - همان طوری که در ذات داخله تکلیف خود را نوشته فرستادند ایشان هم خوب است بفرستند بفرستند.

رئیس - آن یادداشت پررور را اظهار کردند بنابود جواب بدهند اما در خصوص کسب و ماله میدانید این روزها بواسطه گرفتاری های زیاد ممکن نشد امروز مذاکره شد که از پس فردا شروع بکار نمایند لااقل هفته چهار روز مشغول باشند.

صدیق حضرت - مطالبی است میخواهم اظهار کنم و در روزنامه هم مخصوصاً نوشته شود و آن این است که قواعد وزارت جنگ را نباید ما از

مجلسی بفرستیم بلکه اغلب از مطالبی است که آنها نباید منتظر انتظار از طرف مجلس شوند مثلاً منصب امیر تومان نباید بیرونی است ماله داده بود با آنکه ریاست خروج بفرست باید حلقه حلقه محول شود اینها چیزهایی است که خودشان باید مراقبت نمایند.

رئیس التجار - در باب وزارت جنگ همان طور است که قضا را هم گفته هنوز منتظر دستور العمل مجلس هستند ولی در باب مواجب نشون کمبوست و شدت هزار تومان صوت داده بودند و اضافه از آن داده شد ششصد و هشتاد و پنج تومان و چهار هزار و دوهشت و آنهم چهار نفر صاحب منصب و سرباز برضاحت که الزم است تا کتون داده نشده است نمیدانم در این خصوص انتظار چه بایز؟

رئیس - انتظار چه جواب هم بده اند که مشغول ترتیب صورت این معاص هستند.

رئیس التجار - ۱۸ هزار دینار لباس برات صادر شد معصوم هزار تومان از هوشتر آمده و بیست هزار تومان هم از سردار انصاری گرفته اند بجهت جبهه شش هزار و دویست دست لباس و هشتاد و پنج دانه شده خوب است در این باب هم انتظار شود.

آقای میرزا محمود خوانساری - خوب است معاون ایشان را بخودشان حاضر شوند.

رئیس - بفرست گفته شد که باید مطالب قبل از وقت انتظار خود که بداند وجه جواب بدهند.

وکیل التجار - دو نوشته قشون از طرف وزارت جنگ با از طرف مجلس ترتیب دیگری هم ملحوظ شود مثل اینکه جیونی همیشه ماله سر هکت و امیر تومان نقود یا لباس بقیمت گزاف تمام نشود خوبست همان ترتیب سابق که قرار شد هر کس داخل خدمت میشود شش کمتر از بیست سال نباید رعایت کنند و از روی استعطف و قابلیت و ترتیب منصوب گردند.

مستشارالدوله - چون در خصوص قشون مذاکره بپایان آمد مطلبی است که اهمیت آن بیشتر از این مذاکرات است.

این ایام تلگرافات عهده آمده که رحیم خان و پسرش تمام قوای خود را در قلع و قمع رعیت استعمال میکنند وقتی که گفتگو در تأمین طرق میشود میگویند مواجب و لباس به مستغنیان داده نشده ولی بجهت رعیت فوراً ششصد نفر سوار حاضر میشود چند نفر از انجمن تبریز رفته اند بجهت آوردن گنم با کسان رحیم خان تراضی کرده اند و جنمی از اهالی آنجا بکسان انجمن همراهی کرده اند ولی چون کسان رحیم خان زیاد بوده اند آنها بقریه و رزقان پناه برده اند عملاً قریب ده و حوالی آن چالیده و غارت خواهد شد در این صورت چه قایده از وجود چنین سرکرده حاصل خواهد شد خوب است که این سوار از او گرفته شود تا مردم آسوده شوند.

آهزی الدوله - آنچه خرابی که بوده است او در قراچه داغ کرده است باید سوارها از او گرفته شود.

مذاکرات روز پنجشنبه دهم

مجلس شورای ملی

خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۸ آقا سید محمد تقی قرائت کردند.

نقّه الاسلام - خوبست اجازه فرمایند تلگرافاتی که از اهالی آمده قرائت شود.